

ISLAB hyvinvointiyhtymän perustaminen

Aluehallitus 04.05.2022 § 47
83/00.02.01/2022

Valmistelija vt. hyvinvointialuejohtaja Sami Sipilä, puh. 044 770 0577

Tausta

Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymä (ISLAB) tuottaa laboratorion palvelut nykyisen Itä-Suomen Erva-alueella Siun Sotelle, Essotelle, Sosterille sekä PSSHP:lle. Hyvinvointialueiden perustamisen myötä diagnostiikkapalvelut on organisoitava uudelleen hyvinvointialueella ja hyvinvointialueiden muodostamilla yhteistyöalueilla. Mahdollisista vaihtoehdoista hyvinvointiyhtymän on ulkopuolisen sekä nykyisten ja uusien omistajien arvioinnin perusteella todettu olevan paras ja taloudellisin vaihtoehto laboratorion palveluiden tuottamiseksi tuleville hyvinvointialueille. Lainsäädäntö ei mahdollista nykyisen Islab liikelaitoskuntayhtymän perussopimuksen muutosta, jolla liikelaitoskuntayhtymä muutetaan hyvinvointiyhtymäksi. Uuden lainsäädäntömallin mukaisesti tilalle on perustettava erillinen uusi oikeustoimihenkilö, jolla on uusi y-tunnus.

Hyvinvointiyhtymän perustamisen tahtotila on linjattu syksyn 2021 aikana Ervan johtoryhmässä. ISLAB Laboratoriokeskuksen yhtymämuodon muutos hyvinvointiyhtymäksi on kuvattu ja sovittu Erva-järjestämissopimuksessa, joka on hyväksytty järjestämistä vastuussa olevien sairaanhoitopiirien valtuustoissa syksyllä 2021 (PSSHP 25.10.2021 § 12, Siun sote 9.11.2021 § 48, Essote 11.11.2021 § 64). Linjausten mukaan Islab hyvinvointiyhtymä tulee jatkossa tuottamaan laboratorion palvelut Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueille.

Periaatepäätös hyvinvointiyhtymän valmistelusta on hyväksytty Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluevaltuustossa 2.3.2022 (§18) ja Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuustossa 23.3.2022 (§ 11). Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluevaltuustossa asia käsitellään suoraan päätösasiana toukokuussa 2022.

Hyvinvointiyhtymän valmistelun ohjausryhmä

ISLAB liikelaitoskuntayhtymä on perustanut hyvinvointiyhtymän valmisteluita koordinoivan ohjausryhmän, jonka jäseniksi on kutsuttu hyvinvointialueiden edustajat, nykyiset omistajat ja Islabin muutosta valmisteleva johto. Työryhmä on kokoontunut 4 kertaa ja on yhteistyössä valmistellut hyvinvointiyhtymän perussopimuksen, jota nyt esitetään hyväksyttäväksi. Luonnos on käynyt kommentoitavana myös hyvinvointialueiden juristeilla ja tekstiä on muokattu saatujen kommenttien perusteella.

Hyvinvointiyhtymän hallintosäännön hyväksyy uuden hyvinvointiyhtymän yhtymäkokous. Hallintosäännön valmistelu on aloitettu ohjausryhmän toimesta syksyn ensimmäistä yhtymäkokousta varten. Hallintosääntö valmistellaan samoin kuten

edellä mainittu perussopimus, yhteistyössä kaikkien osapuolten kesken.

Perussopimus

Islab hyvinvointiyhtymä perustetaan hyvinvointiyhtymän jäsenten, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueiden välisellä perussopimuksella. Hyvinvointiyhtymä on itsenäinen oikeushenkilö.

Hyvinvointialuelain 59 §:ssä säädetään hyvinvointiyhtymän perussopimuksen vähimmäisisällöstä.

Sen mukaan perussopimuksessa on sovittava ainakin:

- 1) hyvinvointiyhtymän nimestä, kotipaikasta ja sen jäsenenä olevista hyvinvointialueista;
- 2) hyvinvointiyhtymän tehtävistä;
- 3) yhtymäkokousedustajien tai yhtymävaltuuston jäsenten lukumäärästä ja äänivallan perusteista;
- 4) hyvinvointiyhtymän muista toimielimistä sekä niiden tehtävistä, päätösvallasta ja koollekutsumisesta;
- 5) siitä, mikä hyvinvointiyhtymän toimielin valvoo hyvinvointiyhtymän etua, edustaa hyvinvointiyhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset;
- 6) jäsenenä olevien hyvinvointialueiden osuudesta hyvinvointiyhtymän peruspääomaan sekä jäsenenä olevien hyvinvointialueiden osuudesta hyvinvointiyhtymän varoihin ja vastuusta sen veloista sekä muista hyvinvointiyhtymän taloutta koskevista asioista;
- 7) hyvinvointiyhtymän hallinnon ja talouden tarkastuksesta;
- 8) hyvinvointiyhtymästä eroavan hyvinvointialueen ja toimintaa jatkavien hyvinvointialueiden asemasta;
- 9) hyvinvointiyhtymän purkamisesta ja loppuselvityksen suorittamisesta; sekä
- 10) talouden ja toiminnan seurantajärjestelmästä ja raportoinnista jäsenenä oleville hyvinvointialueille.

Perussopimuksessa voidaan myös sopia, että sopimuksessa sovituissa asioissa päätöksen tekemiseen vaaditaan määräenemmistö.

Peruspääoma (§ 16)

Perussopimuksen hyväksymisen yhteydessä ei oteta kantaa peruspääoman määrään, vaan siitä neuvotellaan erikseen ja päätetään myöhemmin syksyllä yhtymäkokouksessa.

Äänivalta (§ 4)

Korkeinta päätösvaltaa ja omistajaohjausta käyttävässä yhtymäkokouksessa äänivalta esitetään muodostuvaksi asukaslukupohjaisesti. Tarkasteluperuste on sama kuin nykyisessä liikelaitoskuntayhtymässä. Taulukossa 1 on esimerkki äänivallan jakautumisesta asukaslukupohjaisesti 31.12.2021 tilanteen mukaan.

Taulukko 1

Hyvinvointiyhtymän äänimäärät yhtymäkokouksessa asukasluvun 1.1.2021 mukaan

Jäsen	as. luku	Äänimäärä	Osuus%
	31.12.2021		
Etelä-Savon hyvinvointialue	131 688	14	25,9 %
Pohjois-Savon hyvinvointialue	248 363	24	44,4 %
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	163 281	16	29,6 %
Yht.	543 332	54	100 %

Tilikauden tuloksen käsittely (§ 23)

Perussopimuksessa jätetään yhtymäkokoukselle mahdollisuus päättää tilikauden tuloksen jakamisesta myös muun periaatteen, esimerkiksi ostomäärän suhteessa: yhtymäkokous voi päättää, että ylijäämä tai osa sitä palautetaan jäsenille.

Hyvinvointiyhtymän jäsenten yhteinen omistajapolitiikka § 15

Perussopimusluonnoksen mukaan hyvinvointiyhtymän johdolla ja sen jäsenien konsernijohdolla on yhteinen omistajakokous, jossa sovitaan

- yhtymän talouden ja toiminnan pitkän aikavälin strategisesta suunnittelusta
- palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä niihin liittyvästä palvelumuotoilusta
- henkilöstö- ja tukipalvelupolitiikoista (mukaan lukien ICT-politiikka), sekä
- palvelujen käyttäjien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Luonnoksen mukaan omistajakokouksesta ja muusta alueellisesta neuvottelumenettelystä määrätään tarkemmin yhtymäkokouksen hyväksymässä hallintosäännössä.

Neuvottelumenettelyn taustalla on tarve ja halu syventää omistajayhteistyötä. Hyvinvointiyhtymä ei monen hyvinvointialueen yhteisenä toimijana voi suunnitella esim. toiminnan leikkauksia tai taloudellisia tavoitteita yksittäisen jäsenen kanssa, vaan tarvittavista toimenpiteistä ja tavoitteista on päätettävä yhteisesti ja yhteistyössä alueilla. Laboratoriokustannusten kehitykseen voidaan parhaiten vaikuttaa kaikkien osapuolten sitoutumisella yhtenäisiin toimintatapoihin, joita ovat esim. palveluverkostojen erikokoisten toimipisteiden laboratorioanalytiikan tarpeet, toimitilojen vuokrausmenettelyt, logistiset kysymykset jne. sekä yhteisesti tunnistetut, hoitomenetelmien kehittymisestä johtuvat diagnostiikan muutokset.

Perussopimuksen voimaantulo § 37

ISLABin toimilupien, toiminnan, sopimuksien ja tietojärjestelmien siirtäminen saumattomasti ja potilasturvallisesti edellyttää sitä, että hyvinvointiyhtymä perustetaan mahdollisimman pian ja perussopimus tulee voimaan 1.8.2022. Hyvinvointiyhtymän käynnistyminen ja ensimmäisen yhtymäkokouksen järjestäminen tulisi tapahtua viimeistään elokuun 2022 aikana, jotta voidaan käynnistää hyvinvointiyhtymän hallinnollinen ja taloudellinen organisointi. Toiminnan ja henkilöstön tulee pystyä siirtymään saumattomasti uuteen organisaatioon 1.1.2023. Erityisen vaativan tehtävän aikataulutuksessa muodostavat erilaiset laboratoriotoimintaan kiinteästi liittyvät toimi- yms. luvat, joita voidaan hakea vasta siinä vaiheessa, kun perustamispäätös on tehty ja y-tunnus saatu. Hyvinvointiyhtymälle on toimielinten lisäksi

nimettävä väliaikaishallinto, joilla on toimivalta valmistella hyvinvointiyhtymän käynnistymistä. Lupahakemuksiin ja lupapäätöksiin voi mennä useitakin kuukausia. Yhtymän perustamisen jälkeen aloitetaan liikelaitoskuntayhtymän päättäminen samaan aikaan hyvinvointiyhtymän käynnistämisen kanssa.

Vt. hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että laboratoriopalvelujen järjestämistä varten perustetaan Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueiden yhteinen laboratoriotoinnin hyvinvointiyhtymä, ja perussopimus hyväksytään liitteen mukaisesti. Perussopimus tulee voimaan 1.8.2022. Tuotanto ja henkilöstö siirtyvät hyvinvointiyhtymään 1.1.2023.

Aluevaltuusto valtuuttaa ISLABin johtokunnan ja toimitusjohtajan käynnistämään hyvinvointiyhtymän perustamista varten vaadittavat toimenpiteet.

Käsittely:

Esteellisinä kokouksesta poistuivat Saara Tavi ja Risto Kortelainen (Hall. 28 § 1 mom. k.5)

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.